

ISTORIA LIMBII ROMÂNE

VOLUMUL I
ORIGINILE

Ovid Densusianu

OPERA OMNIA

TIPO MOLDOVA

OVID DENSUSIANU

ISTORIA
LIMBII ROMÎNE

VOL. I
ORIGINILE

TIPO MOLDOVA

Coperta: *Cristian Almășanu*

Coordonator Colecție: Gh. Buzatu,
Membru Corespondent al Academiei Oamenilor de Știință din România

Consilier științific:
Prof. univ. dr. Cătălin Bordeianu

Redactor: *Aurel Ștefanachi*

© Tipo Moldova

Editura Tipo Moldova este acreditată de Consiliul Național al
Cercetării Științifice din Învățământul Superior (C.N.C.S.I.S.)

Editie anastatica

Iași, 2010

Tipo Moldova,
E-mail: office@tipomoldova.ro

Domnilor
GASTON PARIS și ADOLPHE TOBLER
omagiu recunoscător
din partea fostului lor elev

TABLĂ DE MATERII

Cuvînt înainte de J. Byek	VII
<i>Prefață</i>	1
<i>Listă de abrevieri</i>	3
<i>Introducere</i>	5
<i>Capitolul I. — PRIVIRE GENERALĂ. ROMANIZAREA PENINSULEI BALCANICE.</i>	17
<i>Capitolul II. — ELEMENTUL AUTOHTON</i>	20
<i>Capitolul III. — LATINA</i>	39
Fonetica	53
Morfologia	92
Sintaxa	120
Lexicul	127
<i>Capitolul IV. — DEZVOLTAREA ROMANICEI BALCANICE PÎNĂ LA PĂTRUNDEREA SLAVILOR.</i>	139
<i>Capitolul V. — INFLUENȚA SLAVĂ</i>	159
<i>Capitolul VI. — LIMBA ROMÎNĂ LA NORDUL ȘI SUDUL DU- NĂRII. ORIGINEA CELOR TREI DIALECTE.</i>	189
<i>Capitolul VII. — INFLUENȚA ALBANEZĂ, BIZANTINĂ, BUL- GARĂ ȘI SÎRBĂ.</i>	225
Influența albaneză	225
Influența bizantină	230
Influența bulgară și sîrbă	232
<i>Capitolul VIII. — INFLUENȚA MAGHIARĂ, CUMANĂ ȘI POLONĂ</i>	237
Influența maghiară	237
Influența cumană	242
Influența polonă	246
<i>Capitolul IX. — CELE MAI VECHI URME DE LIMBĂ ROMÎ- NEASCĂ</i>	249
<i>Concluzie</i>	255
<i>Tablă analitică de materii</i>	257
<i>Indice de cuvinte</i>	261

ISTORIA LIMBII ROMÂNE

VOLUMUL II

Ovid Densusianu

OPERA OMNIA

TIPO MOLDOVA

OVID DENSUSIANU

ISTORIA
LIMBII ROMÎNE

VOL. II

SECOLUL AL XVI-LEA

TIPO MOLDOVA

Coperta: *Cristian Almășanu*

Coordonator Colecție: Gh. Buzatu,
Membru Corespondent al Academiei Oamenilor de Știință din România

Consilier științific:
Prof. univ. dr. Cătălin Bordeianu

Redactor: *Aurel Ștefanachi*

© Tipo Moldova

Editura Tipo Moldova este acreditată de Consiliul Național al
Cercetării Științifice din Învățământul Superior (C.N.C.S.I.S.)

Ediție anastatică

Iași, 2010

Tipo Moldova,
E-mail: office@tipomoldova.ro

P R E F A Ț Ă

V

După fascicula I, tipărită în 1914, celelalte două au apărut cu întârzieri pe care mă văd obligat să le explic. Tipărirea fiind întreruptă în timpul războiului, m-am gândit, din cauza nesiguranței în care ne aflam atunci, să-mi pun manuscrisul la adăpost, depunându-l, în iulie 1916, la Banca Națională a României. Cîțva timp după refugiul la Iași, întreg depozitul băncii fiind transportat la Moscova, nu-mi rămînea decît să-i aștept întoarcerea. Deoarece aceasta întîrzia și nu mai speram să reintru în posesiunea manuscrisului — de altfel el nu mi-a fost dat nici acum doi ani, cînd cea mai mare parte a depozitului a fost restituită — m-am hotărît, în 1923, să refac lucrarea și, după ce am recitit textele din secolul al XVI-lea pentru noua redactare, am putut da la tipar, în 1926, a doua fasciculă.

Dificultățile tipografice actuale, mai ales cînd este vorba de corecturi trimise în străinătate, explică de ce ultimele pagini ale acestui volum n-au putut fi tipărite decît acum.

Așa cum apare, volumul de față este în dezacord cu ceea ce trebuia să conțină în plus și cu felul cum fusese anunțat. Avusesem intenția să prezint succint în acest volum și istoria limbii noastre începînd din secolul al XVII-lea. În cursul noii redactări mi-am dat seama însă că numeroase fapte privind limba romînă din secolul al XVI-lea meritau să fie relevate, cu atît mai mult cu cît, de la apariția primei fascicule, au fost publicate texte noi, iar ediții critice care să ne poată dispensa de insistențe și de lămuriri — care, de altfel, se impun — ne lipsesc și acum. Mi-am dat astfel seama că acele capitole care trebuiau să fie consacrate secolului al XVII-lea și celor următoare ar fi avut un loc mult prea redus, așa că le-am păstrat pentru un alt volum. Sper să-l dau la tipar o dată cu o altă carte, scrisă în romînă, despre Evoluția estetică a limbii romîne, care va fi o completare a acesteia.

VI

București, iulie, 1937